

Kahvit ja leivät Linjakosken

Hirvenniemi
Ullamaija Kivikuru

Sotien jälkeen Aitoniemen ja Hirvenniemen asukkaiden kaupankäynti suuntautui tarpeiden mukaan. Maatalousasioissa käännyttiin Sorilan Tuotannon puoleen, vähän vaateliaimmat kotitalouden ostokset hoituivat Aitolahden Talouskaupan kautta. Sen omistajat vaihtuivat Jukamos-ta Lehtoseen ja Nurmikoluun, joka sittemmin siirsi kaupan Nurmiin.

Kahvit ja leivät hankittiin useimmiten Hirvenniemestä, jonne Tauno Linjakoski perusti heti sotien jälkeen pienen kaupan. Hän oli toiminut valokuvaajana ja ollut töissä Verkatehtaalla, mutta ryhtyi kauppiaksi, vaikka ei ollut tippaakaan riskinottajatyyppeä.

Linjakoski tilasi Leivon leipomosta päivittäin juuri niin monta leipää, kuin asiakkaat olivat tilanneet. Hän nouti leipälaatikon kovapyöräkärriyllään Vastamäen bussipysäkilltä, jonne leipomo ne linja-auton peräkontissa toimitti - ja varjeltiin, jos asiakas unohti hakea tilaamansa leivän!

Kerran Lampun Laila Kivikuru kävi ostamassa kaksi pusia kahvinselvikettä - tärkeä aromi sodanjälkeisessä Suomessa, sai laihankin kahvin näyttämään kahvilta - yhden pussin kotiin ja toisen maatalousnaisten iltamien varalle.

Kun Kettulan Alli Keso tuli myöhemmin kauppaan hankkimaan samaa tuotetta, Linjakoski totesi: "Ei oo, kun Lampun rouva osti koko varaston!"

Alli Keso poikkesi Lampulle kysymään, mihin emäntä niin mahdottomasti kahvinselvikettä tarvitsi - ja ratkesi heleään nauruun, kun asia selkeni.

Tauno Linjakoski oli aatteen sosiaalidemokraatti ja ateisti, Aitolahden työväentalon aktiivisti, intohimoinen lukija ja mietiskelijä. Asiakkaat viipy-

Hilja ja Tauno Linjakosken kaupan valikoimat olivat niukat, mutta kauppa oli auki tarvittaessa iltamyöhään.

vät kaupassa, eivät suinkaan tarjonnan runsauden vuoksi, vaan siksi, että kauppias raskasti pohdiskella maailman menoa, olipa asiakas sitten

samanhenkinen tai tyystin toista mieltä hänen kanssaan.

Miehellä oli ansioita kostoni muilla elämänalueilla: hän oli kunnanvaltuutettu jo

toisessa polvessa - isänsä suutari Kalle Lindell oli mukana itsenäisen Aitolahden ensimmäisessä valtuustossa - ja teki pitkän rupeaman töitä myös

Aitoniemen Suvikioskissa Hirstojen nuoriso auttoi äitiä kaupankäynnissä.

Kauppias Tauno Linjakoskella oli monia yhteiskunnallisia rientoja, mutta kauppa oli elinkeino.

lautamiehenä, myöhemmin herastuomarina. Miehen koko olemus muuttui, kun hän pyhäpuvussa matkasi Tampereelle oikeutta jakamaan.

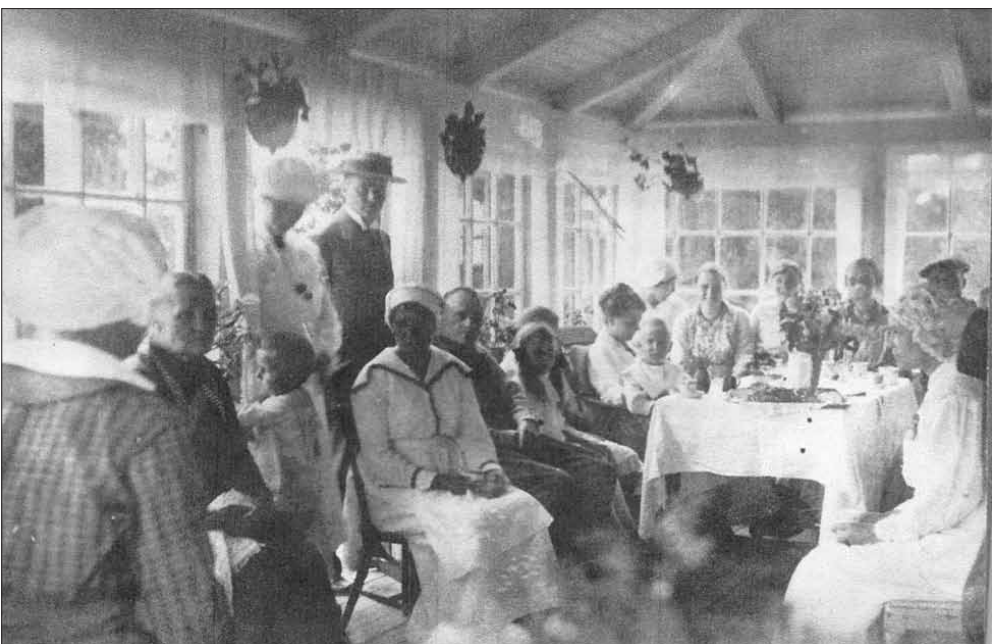
Viisikymmenluvulta lähtien Hirvenniemen ja Aitoniemen elämään kuuluivat myös myymäläautot, joita kilpailevat osuustoimintaliikkeet Tuo-

Yhdessä ja erikseen: kantaväestö ja kesäasukkaat

Hirvenniemi
Ullamaija Kivikuru

Näsijärven rannat saivat huvilakulttuurinsa Hirvenniemessä ja Aitoniemessä varhain, pikkujärvien rannoille huvilat nousivat myöhemmin. Maisemat olivat kauniita, ja Näsijärvi säännöllisine laivayhteyksineen oli kätevä kesäviettopaikka.

Vuonna 1904 agronomi Fredrik Idman lunasti sisarusensa perintöosat Hatanpään kartanosta. Kaupan rahoittamiseksi hänen oli luovuttava osasta tiluksia. Ensimmäisenä kohteena olivat Idmanin omistaman Kiikkisen rannat, joita oli kilometrikaupalla. Lampuotviljelijät ja torpparit eivät saaneet lunastaa tilo-

jansa itsenäisiksi, sillä Idman tarvitsi rahaa, varakkaita ostajia Tampereelta. Syntyneet kesäasunnot olivat pieniä tiloja. Maata oli runsaasti, ja huviloiden rakennussuunnittelu annettiin nimekkäille arkkitehteille.

Huviloihin muutettiin kesäkuun alussa, ja pois tultiin syyskuussa. Muuttokuormassa olivat mukana niin huonekalut kuin taloustavarat. Huvilaelämä oli 1960-luvulle asti pitkälti oma maailmansa. Asukkaat seurustelivat keskenään. Toki he tarvitsivat maitoa, munia ja perunoita, ja

Keson talon juhlissa oli aina mukana myös kesäasukkaita.

niitä oli kaupan kylillä. Välillä tarvittiin myös kuljetus- ja maatyöapua, jolloin isännät hevosineen olivat tervetulleita töihin, ja nuoria tyttöjä pestattiin apulaisiksi keittiöön. Talvisin huviloille vietiin jäitsee halkoja tulevan kesäkauden tarpeisiin.

Hirvenniemi ja Aitoniemi kävivät tutuiksi myös sellaisille, joilla ei ollut omaa kesäpaikkaa, sillä sukulaiset ja tuttavat vierailivat huviloilla uutterasti. Vieraat aiheuttivat emännille melkoista vaivaa, koska mukavuuksia ei ollut. Alkuviikko siivottiin edellisten vieraiden jälkiä ja pestiin pyykkiä - ja sitten olikin taas edessä viikonloppu ja uudet vieraat.

Joissakin taloissa yhteyksiä

kaupasta

tanto ja Voima kierrättivät alueella. Näiden "viettelysten vaunuksikin" kutsuttujen autojen toiminta alkoi Suomessa 1930-luvulla, ja eniten niitä oli liikenteessä 1970-luvulla. Ne olivat tärkeitä tarjonnan laajuuden vuoksi, mutta ne tarjosivat myös tilaisuuden seurusteluun ja kuulumisten vaihtoon.

Usein kulkureitin pysähdyspaikoille Hirvenniemessä ja Aitoniemessä tultiin hyvissä ajoin, istuttiin puolikin tuntia mäellä ja jutusteltiin, kun autojen aikataulut olivat viitteellisiä. Kukaan ei pannut pahakseen viivytystä kesäaikaan. Talvisin vähän hytistiin, vaikka talvella aikataulut piti-vät paremmin, kun asiakkaita oli vähemmän – toki vuoroja samoin.

Oma tarinansa oli Suvikioski. Vuonna 1957 kaksi Aitoniemen kesäasukasta, Rakel

Hirsto ja Kerttu Allonen perustivat Suvikioskin. Allonen oli töissä tukkuliikkeessä, joten tavarankäntä sujuu. Kioski sijoitettiin linja-auton kääntöpaikalle, kun maanomistajalta ei hellinnyt lupaa sijoittaa sitä Aitoniementien ja Kupintien risteykseen.

Kauppahuoneeksi saatiin pikkuruinen koppi. Pian asiakkaat toivat kopin ympärille pöytiä ja tuoleja, mutta nyt tulivat pykälät vastaan: olisi tarvittu elinkeinolupa. Kioski pysyi pelkkänä tavarannmyyntipaikkana.

Valikoimassa oli limsaa, ykköspilsneriä, karamelleja, keksejä ja kuivamuonaa. Arvatenkin tarjolla oli muitakin, mutta lasten muisti kohdentui näihin. Kopissa ei ollut sähköä, ja se esti jäätelön myynnin.

Hirsto asui sukunsa huvilassa kolme kuukautta, ja tämä oli myös kioskin "tilikausi".

rapukestien edeltäjänä?

Mutta kyllä etäisyyttä "herrasväkiin" oli jäljellä. Symboliksi ehkä sopisi toinen Klingendahlin tehtaan omistajista, Rolf eli "Poope" Klingendahl, joka marssi kesäasunnoltaan Björnäsistä, nykyisestä Pättinniementä, jänisjahtiin 1950-luvun taitteeseen saakka pukeutuneena vihreään saksalaistyyppiseen sarkapukuun, pyssy olalla, karttapussi rinnuksilla ja toisessa kainalossa torvi, jonka törähdyksiä metsältä myöhemmin kuultiin. Klingendahlilla oli ympärillään liuta ajokoiria ja kumppanina paikallisosaaja Kustaa Lepänen, joka kantoi eväitä ja saaliita.

Huvilaelämä keskiluok-

”
Kioskista tuli myös nuorison kokoontumispaikka.

Kioski avattiin aamupäivällä, pantiin kiinni puolilta päivin ja avattiin uudelleen iltapäivällä. Väliaikana rouvat ruokivat katraansa. Joku asiakas huomautti, ettei kioskia sopisi pitää auki kirkonmenojen aikaan. Asia huolestutti äiti-Hirstoa, mutta kioski pysyi auki joka päivä.

Aluksi rouvat hoitivat kioskia kaksistaan, jos kohta alusta lähtien mukana oli myös molempien perheiden nuoria.

Kerttu Allonen vetäytyi kioskin toiminnasta toisen kesän jälkeen, sillä hänellä oli oma työnsä. Rakel Hirsto jäi vastaamaan kioskia yksinään. Aloitusvuosi oli Suvikioskille tuottoisin. Toiminta oli uutta ja väki innostunutta. Kioskista tuli myös nuorison kokoontumispaikka.

Yritys ei kuitenkaan ollut kultakaivos, ja Rakel Hirsto alkoi muutaman vuoden päästä sairastella. Kioskin pito kävi raskaaksi. Viimeisinä toimintavuosinaan Suvikioski oli vuokrattuna. Se toimi 1960-luvun loppupuoliskolle saakka. Koppi eli pitempäänkin autoilija Kaunismaan pihassa. Virkamiesperheen nuorisotarkkaili sitä vuodesta toiseen ohi ajaessaan, merkittihän se heille poikkeamaa yritystoimintaan.

Tämä on neljäs osa Aitoniemen ja Hirviniemen historiaa käsittelevästä sarjasta.

kaistui varsinaisesti vasta 1960-luvulla, jolloin kesäasunnon nimeksikin tuli useammin "mökki". Silloin syntyi myös kesäasukasyhteisöjä. Tehtaiden työväen, kirjatyöntekijöiden ja urheiluseurojen mökkejä nousi Klingendahlin Björnäsiin, lapinniemi-läisten Pirttilään, TKV:n Ensilään ja kirjatyöntekijöiden Kirjoniemeen. Invalidiliiton kesäkotia Aitoranta tuli myös kuvioihin. Näissä yhteisöissä järjestettiin tansseja ja juhlia, joihin sekä jäsenet että kanta-asukkaat osallistuivat. Ensilä ja Aitoranta jatkavat edelleen toimintaansa, ja mukaan ovat tulleet Tampereen seurakunnat, jotka hallitsevat Pättinniemeä ja vanhan pappilan aluetta.

Salibandyn koulujenvälisen turnauksen pronssimitalistit. Ylärivissä Elisa Keinonen, Natalia Pitkäkangas, Pinja Jaakkola, Silja Julin ja Saara Salin, keskellä Maija Kuoppamäki, Ella Peltola, Aada Siro, Kerttu Merviö, Eriika Einola sekä huoltajat Saga Ala-Lahti ja Roosa Välimäki. Alarivissä Maria Konttajärvi, Vilma Salmela, Johanna Järvinen ja Saana Järvinen.

Pronssia Sorilaan!

Sorila
Saga Ala-Lahti, Eriika Einola ja Aada Siro

Marraskuun alkupuolella pidettiin Tampereen Pyrinnön järjestämä alakoulujen välinen salibandytturnaus Kaukajärven Spiral-hallilla. Tyttöjen turnaukseen osallistui 18 joukkuetta. Turnaukseen lähti Sorilasta 14 henkilön joukkue, joka koostui 5.-6.-luokkalaisista tytöistä. Tytöt lähtivät turnaukseen päättäväisin mielin, tavoitteena mitalisija.

Ensimmäisessä pelissä

saimme vastaanamme Annalan joukkueen, jonka voitimme 3-1. Seuraavaksi meitä vastaan lähti pelaamaan Tesomajärvi. Peli päättyi Sorilan iloksi 4-0. Pääsimme näillä voitoilla puolivälieriin, jolloin vastaan tuli Koiviston koulu. Voitimme pelin 3-1 ja olimme mukana välierissä.

Turnauksen ainoan tappion koimme Tammelan koulua vastaan, joka voitti meidät 3-0. Pronssipeliin lähdimme jännittävässä tunnelmissa, sillä vastassa oli Leinolan koulu, jolle viime

vuonna olimme hävinneet pronssin. Peli alkoi tasaisesti, kunnes Leinola teki ensimmäisen maalin. Siitä saimme vain lisää puhtia peliä, ja Sorilalle alkoi ropista maaleja. Peli päättyi lopulta Sorilan voittoon 4-1, ja tytöt saivat kaulaansa ansaitut pronssimitalit.

Maaleja peleissä tekivät Aada Siro (6), Natalia Pitkäkangas (7) ja Elisa Keinonen (1). Kaikki tytöt ylsivät hyvään suoritukseen, ja ensikertalaisena maalivahtina Johanna Järvinen oli häikäisevän hyvä!

Noitavuoren labyrintti oli paras

Jatkoa etusivulta
Leena Tulivirta

Mia Duncker-Matinlompolo kertoi koko partiotaapahtuman sujuneen varsin mallikkaasti, kiitos etukäteissuunnittelun ja huolella mietittyjen liikennejärjestelyjen.

Pieni kommellus sattui alussa, kun koululta ulkoilupolulle olevan siirtymätal-paleen opasteet olivat hukassa teillä, mutta asia korjattiin nopeasti.

Tehtävistä järjestäjät saivat sekä sudenpennuilta että saattajilta paljon positiivista palautetta: mieluisimpia rasteja olivat olleet Perttulan Navetalla sijainnut Noitavuoren labyrintti ja kalastusrasti Hauen hammas, jossa piti yhteistyöllä napata hauki omatekoiseen silmukkaan. Mukavia tehtäviä olivat olleet myös oravan

Härmälästä tulleet Ilvestytöt olivat jo tulensa sytyttäneet ja saivat paistaa tikkupullia.

kolkkauksen jousipyssyllä ja kanteleen valmistaminen. Myös luonnon kunnioitusta tähdentävän Haukan siipisulka -rastin eläimet olivat olleet partiolaisten oivallisesti muistissa.

Jokaiselta tehtävära-stilta joukkueet saivat mukana-sa pui-sen tangram-palapelin

palan, ja lopetusrastilla tehtävänä oli muodostaa niistä neliö, kertoi tapahtumanjohtaja.

Hienosti meni sekin, kuten koko tapahtuma! Kiitokset tekijöille ja etenkin kaikille Teiska-Partiolaisten vanhemmille, jotka olivat apuna järjestelyissä.

ETELÄ-SUOMEN KELKKAMESSUT
TAMPEREELLA 22.11.
WWW.KELKKAEXPO.FI